

**Ranking zawodów deficytowych
i nadwyżkowych w Rudzie Śląskiej
w I połowie 2007 roku**

1. Wstęp

Bezrobocie zaliczane jest do najpoważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych naszego kraju. Największy wpływ na skalę oraz formy tego zjawiska wywarła transformacja ustrojowa i związane z nią przemiany w sferze zatrudnienia. Zjawisko nierównowagi na rynku pracy, a także jego przyczyny, rozpatrywane są z perspektywy wielu teorii ekonomicznych, kładących nacisk zarówno na gospodarcze jak i społeczne aspekty bezrobocia. Podział ten odzwierciedlony jest w dwóch najpopularniejszych ujęciach tego problemu:

- ujęciu przedmiotowym, w którym to bezrobocie traktowane jest jako kategoria analityczna rynku pracy i oznacza po prostu niezrealizowaną podaż pracy
- ujęciu podmiotowym, gdzie akcentowany jest jednostkowy wymiar tego zjawiska, zgodnie z tym podejściem bezrobocie to stan, w którym część ludzi w wieku produkcyjnym, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy nie potrafi jej znaleźć mimo poszukiwań.

Powyższe ujęcia mają również zastosowanie w analizie skutków nierównowagi na rynku pracy. Do negatywnych implikacji zjawiska bezrobocia należą między innymi: frustracja osób pozbawionych pracy, spowodowana brakiem środków do życia, niepełne wykorzystanie możliwości wytwórczych gospodarki, obciążenie finansów publicznych przez świadczenia dla osób pozostających bez pracy, wreszcie wzrost przestępczości w regionach o szczególnie wysokim wskaźniku bezrobocia.

W istotny sposób na sytuację na Polskim rynku pracy wpłynęło także przystąpienie naszego kraju do Unii Europejskiej. Otwarcie przed Polakami rynków niektórych państw Europy Północnej i Zachodniej spowodowało masową emigrację, spory odpływ siły roboczej w obrębie niektórych grup zawodowych (związanych na przykład z sektorem budownictwa). Nie pozostało to rzecz jasna bez znaczenia dla obrazu zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie tylko w skali całego kraju, ale również Rudy Śląskiej.

a) Cel opracowania

Celem poniższego raportu jest przede wszystkim zdobycie wiedzy o aktualnej dynamice podaży i popytu na lokalnym rynku pracy w odniesieniu do określonych zawodów, uzyskane w ten sposób wiadomości powinny stanowić przesłankę do praktycznych działań zmierzających do osiągnięcia równowagi na rudzkim rynku pracy. Informacje pochodzące z monitoringu pozwalają między innymi na: skuteczniejsze wykorzystywanie i pozyskiwanie środków finansowych (także z Unii Europejskiej) na działania aktywizujące bezrobotnych, tworzenie projektów szkoleń opartych o realne zapotrzebowanie pracodawców czy konstruowanie lokalnych strategii zatrudnienia. Publikacja danych zamieszczonych w raporcie może również stać się przyczyną nawiązania przez Powiatowy Urząd Pracy kontaktów z niepublicznymi instytucjami zajmującymi się problematyką

zatrudnienia, a także - poprzez rozpowszechnienie informacji o aktualnych zasobach siły roboczej na lokalnym rynku pracy - z potencjalnymi inwestorami.

b) Podstawa opracowania

Poniższy raport obejmujący analizę rynku pracy w mieście Ruda Śląska w I półroczu 2007 roku. Został sporządzony zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”

Podstawę prawną niniejszego raportu stanowią:

- rozporządzenie ministra gospodarki i pracy z dnia 08.12.2004r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności (Dz.U. nr 265 poz. 2644 z późn zm.)
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001 z dnia 20.04.2004r. z późn. zm.)
- polska klasyfikacja działalności obowiązująca na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.10.1997r.

c) Metodologia opracowania

Realia współczesnego rynku pracy, częstokroć stawiają osoby bezrobotne przed koniecznością zmian swoich kwalifikacji. Dokonuje się to najczęściej za pośrednictwem publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy. W celu zapewnienia adekwatności nowo zdobytych umiejętności do aktualnego popytu na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o opracowaną przez siebie metodologię prowadzi Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych.

Przez Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych.

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zdarza się, że na danym rynku pracy popyt i podaż na określone zawody są zbliżone, mówimy wtedy o zawodach będących w równowadze.

2. Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów) w powiecie Ruda Śląska w I półroczu 2007 roku.

Na koniec pierwszego półroczu 2007 roku w Rudzie Śląskiej zarejestrowanych było 4558 bezrobotnych z czego 2945 stanowiły kobiety – 64,6% ogółu zarejestrowanych. Wykaz zawodów, które w I półroczu 2007 roku charakteryzowały się największym bezrobociem przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Bezrobocie według zawodów w powiecie Ruda Śląska w I-półroczu 2007 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	1124	764
2	522107	Sprzedawca	487	481
3	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	118	113
4	512201	Kucharz	112	103
5	913207	Sprzątaczką	101	100
6	711101	Górnika eksploatacji podziemnej	100	0
7	743304	Krawiec	83	83
8	722204	Ślusarz	83	13
9	419101	Pracownik biurowy	72	70
10	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	60	42

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Dane z powyższej tabeli pokazują iż, najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby bez jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych, stanowią one niemalże jedną czwartą (24,6%) wszystkich zarejestrowanych w pierwszej połowie 2007 roku. Stosunkowo niski poziom kwalifikacji zawodowych jest zresztą charakterystyczny dla większości zawodów znajdujących się w klasyfikacji. Osoby mogące wykonywać wymienione w tabeli profesje muszą posiadać zawodowe lub co najwyżej średnie wykształcenie. Należy zwrócić uwagę na spory udział kobiet w grupie bezrobotnych pozbawionych jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych – 764 osoby co stanowi 67,9% wszystkich osób z tej kategorii. Drugie miejsce pod względem liczebności zarejestrowanych zajmują sprzedawcy – 487 osób z czego 481 (98,8% wszystkich zarejestrowanych w tym zawodzie) to kobiety. Pozostałe grupy zawodowe cechują się już dużo mniejszą liczebnością. Warto również podkreślić wysoki stopień feminizacji takich zawodów jak: pracownik

biurowy, krawiec, sprzątaczką, kucharz czy asystent ekonomiczny.

By usystematyzować obraz bezrobocia w naszym mieście warto przyjrzeć się jego obrazowi zbudowanemu w oparciu o szerszą klasyfikację:

Tabela 2. Struktura bezrobotnych według grup zawodowych w powiecie Ruda Śląska w końcu I półrocza 2007 roku.¹

1. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (52) – 14,4%
2. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (72) – 13,4%
3. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (91) – 8,8%
4. Pozostali robotnicy przemysłowi (74) – 7,5%
5. Pracownicy usług osobistych i ochrony (51) – 7,1%

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Zauważmy, że liczebność bezrobotnych w pięciu powyższych grupach zawodowych stanowi 51,2% wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej pod koniec pierwszego półrocza 2007 roku. Zaś liczba zarejestrowanych w pierwszych trzech grupach obejmowała ponad jedną trzecią (36,6%) wszystkich bezrobotnych figurujących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej. Oczywiście wysoki udział kobiet w strukturze bezrobocia wyraźnie zaznacza się także i w tej klasyfikacji. Do grupy oznaczonej kodem 52 – modelki, sprzedawcy i demonstratorzy należało 22,4% wszystkich bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w rudzkim Urzędzie Pracy, mniejszy odsetek odnotowano w grupach: pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (91) – 12,3% , pracownicy usług osobistych i ochrony (51) – 9,8%, pozostali robotnicy przemysłowi (74) – 9,4%. W praktyce co druga kobieta (53,9%) zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej w I półroczu 2007 roku należała do jednej z powyższych grup zawodowych.

Jednym z czynników, który ma decydujący wpływ na obraz sytuacji na rynku pracy jest napływ bezrobotnych. Zagadnienie to zostanie poruszone w kolejnym podrozdziale.

2.1. Napływ bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w powiecie Ruda Śląska w I połowie 2007 roku.

W pierwszym półroczu 2007 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zarejestrowało się 4326 osób z czego 2168 – 50,1%% to kobiety. Szczegółowe dane na ten temat przedstawione

¹ Liczba w nawiasie oznacza kod dużej grupy zawodowej

zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Napływ bezrobotnych według zawodowych w powiecie Ruda Śląska w I-półroczu 2007 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	1114	589
2	522107	Sprzedawca	348	338
3	341902	Asystent ekonomiczny	136	122
4	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	101	0
5	722204	Ślusarz	97	3
6	512201	Kucharz	94	72
7	311401	Technik elektronik	74	3
8	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	70	0
9	722304	Tokarz	63	21
10	311502	Technik mechanik	62	6

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Najliczniejsza grupa bezrobotnych należała do kategorii „bez zawodu” stanowiła ona 25,7% wszystkich bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w pierwszej połowie 2007 roku. Kolejne zawody charakteryzowały się dużo mniejszą liczebnością. Statystycznie 36,9% osób, które wpisano do ewidencji tut. Urzędu Pracy w ciągu ostatniego półrocza należało do którejś z pierwszych trzech profesji, zaś przedstawiciele wszystkich zawodów ujętych w tabeli stanowią niemalże połowę (49,9%) wszystkich zarejestrowanych w przeciągu pierwszych 6 miesięcy 2007 roku.

Klasyfikacja zawodów, w których zanotowano największy napływ bezrobotnych jest w dużym stopniu zbieżna z klasyfikacją zawodów, w których odnotowano największą liczbę zarejestrowanych bezrobotnych. Kategorie: bez zawodu, sprzedawca oraz asystent ekonomiczny zajmują pierwsze trzy miejsca w obydwu klasyfikacjach. Ponadto jak można zauważyć także takie zawody jak: kucharz, górnik eksploatacji podziemnej i ślusarz powtarzają się w obydwu tabelach.

Przyjrzyjmy się w jaki sposób rozkładała się (procentowo) struktura napływu bezrobotnych według grup zawodów, szczegółowe dane zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 4. Napływ bezrobotnych według grup zawodów w powiecie Ruda Śląska w I-półroczu 2007 roku.²

1. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (72) – 17,9%
2. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (52) – 10,9%
3. Średni personel techniczny (31) – 10,7%
4. Górnicy i robotnicy budowlani (71) – 8,9%
5. Pracownicy pozostałych specjalności (34) – 7,8%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Łatwo zauważyć, że osoby napływające w szeregi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej skupiają się wokół kilku grup zawodowych. Bezrobotni, którzy należeli do jednej z pięciu grup zamieszczonych w tabeli stanowili 56,2% wszystkich zarejestrowanych w pierwszej połowie 2007 roku. Taka kumulacja napływu bezrobotnych w obrębie kilku grup zawodowych jest szczególnie niekorzystna, może bowiem świadczyć o osłabieniu popytu na określone zawody na lokalnym rynku pracy, tym samym zmusza osoby nieaktywne zawodowo do zmiany swoich kwalifikacji.

2.2. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie miasta Ruda Śląska w I półroczu 2007 roku.

Według 18 rodzajów Polskiej Klasyfikacji Działalności w Rudzie Śląskiej w ciągu pierwszego półrocza 2007 roku zarejestrowało się 3160 bezrobotnych,³ w tym samym czasie w rejestrze rudzkiego Urzędu Pracy znalazło się 2084 ofert zatrudnienia.

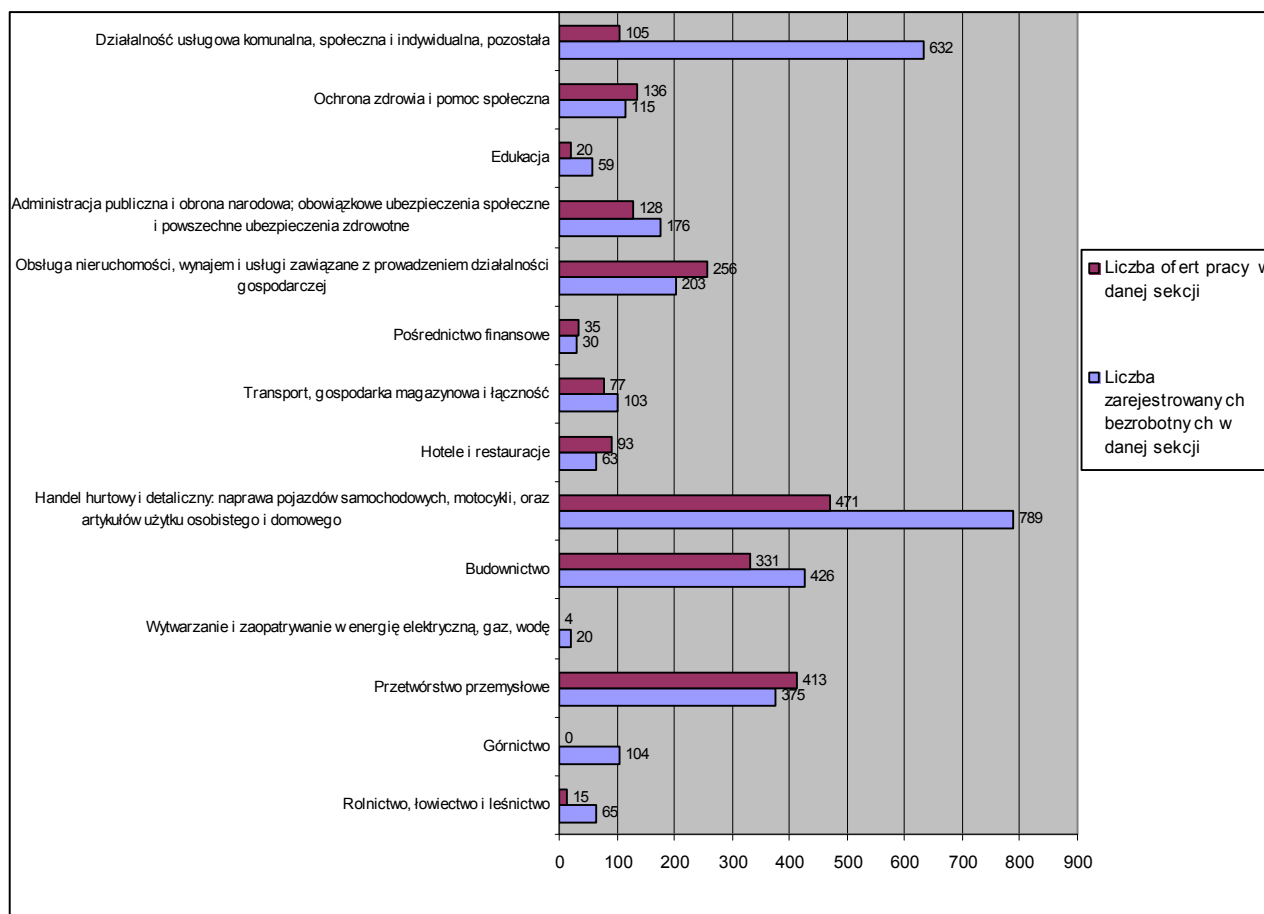
W ciągu I półrocza 2007 roku największa liczba bezrobotnych pracowała ostatnio w handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. W pierwszej połowie bieżącego roku w sekcji tej figurowało 789 osób. Korzystne jest to, iż w sekcji tej odnotowano także największą ilość zgłoszonych ofert pracy – 471. Najmniej liczna była sekcja: Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę – 20 zarejestrowanych w pierwszej połowie 2007 roku bezrobotnych. Ta sama grupa zajęła ostatnie miejsce pod względem zgłoszonych ofert pracy – 4 propozycje.⁴ Stosunek ilości bezrobotnych do ilości zgłoszonych ofert pracy w poszczególnych sekcjach obrazuje wykres zamieszczony na następnej stronie.

² Liczba w nawiasie oznacza kod dużej grupy zawodowej.

³ Polska Klasyfikacja Działalności obejmuje wyłącznie bezrobotnych posiadających jakiekolwiek doświadczenie zawodowe, stąd zaprezentowana liczba osób zarejestrowanych różni się od liczby zamieszczonej w tabeli 1.

⁴ W wykazie znalazły się również sekcje w których nie zarejestrowano ani jednej oferty pracy: Rybactwo, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, Organizacje i zespoły eksterytorialne, Działalność niezidentyfikowana, w sekcjach tych nie było także zarejestrowanych żadnych bezrobotnych.

Wykres 1. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w Rudzie Śląskiej w I-półroczu 2007 roku.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Dane z wykresu pokazują, że po kategorii: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (24,9% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w pierwszym półroczu) najwyższe miejsca pod względem liczby zarejestrowanych zajmują sekcje: działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (20%), budownictwo (13,5%), przetwórstwo przemysłowe (11,9%), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (6,4%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne (5,6%), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (3,6%), górnictwo (3,3%), transport gospodarka magazynowa i łączność (3,2%), rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (2,%), hotele i restauracje (2%), edukacja (1,9%), pośrednictwo finansowe (0,9%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (0,6%).

W klasyfikacji ofert pracy po sekcji: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (22,6% wszystkich

ofert zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej w pierwszej połowie 2007 roku), największą liczbą propozycji zatrudnienia charakteryzowały się następujące sekcje: przetwórstwo przemysłowe (19,8%), budownictwo (15,9%), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (12,3%), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (6,5%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (6,1%), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (5%), hotele i restauracje (4,5%), transport, gospodarka magazynowa i łączność (3,7%), edukacja (0,9%), rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (0,7%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (0,2%).

Ponadto na 14 sekcji przedstawionych na powyższym wykresie, tylko cztery cechowały się większą liczbą ofert pracy niż bezrobotnych: ochrona zdrowia i pomoc społeczna, obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, hotele i restauracje oraz przetwórstwo przemysłowe. Większość sekcji charakteryzowała się przewagą ilości bezrobotnych nad ilością ofert pracy. Największe dysproporcje odnotowano w: działalności usługowej komunalnej, handlu hurtowym i detalicznym: naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, a także w górnictwie, w którym to nie zanotowano żadnej oferty pracy.

Właśnie oferty pracy i ich struktura będą rozpatrywane w następnym rozdziale.

3. Analiza ofert pracy, według zawodów (grup zawodów)

W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2007 roku do rudzkiego Urzędu Pracy zgłoszono 2084 ofert pracy, dla porównania w analogicznym okresie ubiegłego roku odnotowano 1672 propozycji zatrudnienia (wzrost o 24,6%)

Te korzystne tendencje wiązać należy przede wszystkim z wysokim wzrostem gospodarczym, dobrą koniunkturą światową oraz umiejętnością dostosowania się przedsiębiorców do rynkowych wymagań. Największa ilość ofert zatrudnienia związana była z zawodami sprzedawcy oraz pracownika biurowego, stanowiły one odpowiednio 10,5% i 6,8% wszystkich ofert zgłoszonych w pierwszej połowie bieżącego roku.

Szczegółowe dane zaprezentowane zostały w tabelach zamieszczonych na następnej stronie.

Tabela 5. Oferty pracy według zawodów w powiecie Ruda Śląska w I-połowie 2007 roku.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Ilość zgłoszonych ofert pracy
1	522107	Sprzedawca	219
2	419101	Pracownik biurowy [Technik prac biurowych]	141
3	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [Technik ochrony fizycznej mienia i osób]	92
4	914103	Robotnik gospodarczy	87
5	413103	Magazynier	73
6	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	70
7	913207	Sprzątaczką	63
8	931301	Robotnik budowlany	58
9	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	47
10	915202	Dozorca	46

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Tabela 6. Klasyfikacja dziesięciu grup zawodowych (kod 2-cyfrowy) oraz grup elementarnych (kod 4-cyfrowy) pod względem największej liczby zgłoszonych ofert pracy.

1. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (91) – 13,3877% 1.1. Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne (9132) – 4,3666%
2. Pracownicy obsługi biurowej (41) – 11,9963% 2.1. Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (4142) – 7,3417%
3. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (52) – 11,4196% 3.1. Sprzedawcy i demonstratorzy (5221) – 11,4196%
4. Pracownicy usług osobistych i ochrony (51) – 10,4127% 4.1. Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani (5159) – 4,4146%
5. Górnicy i robotnicy budowlani (71) – 9,6930% 5.1. Murarze i pokrewni (7121) – 1,9194%
6. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (72) – 9,1170% 6.1. Spawacze i pokrewni (7212) – 2,9750%
7. Kierowcy i operatorzy pojazdów (83) – 6,2861% 7.1. Kierowcy samochodów ciężarowych (8223) – 3,4069%
8. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93) – 5,9021% 8.1. Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (9313) – 2,7831%
9. Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (74) – 5,2304% 9.1. Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni (7411) - 1,9194%
10. Pracownicy pozostałych specjalności (34) – 5,1824% 10.1 Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy) (3415) – 2,3033%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Już pobieżny rzut oka na tabelę 5 pozwala zauważyć, dość sporą różnicę w liczbie ofert pracy pomiędzy dwoma pierwszymi zawodami a resztą profesji, które ujęte zostały w klasyfikacji. Nieco ponad jedna piąta (27,7%) ofert pracy zgłoszonych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej dotyczyła któregoś z pierwszych trzech zawodów. Oczywiście w przypadku klasyfikacji sporządzonej na podstawie kodu dwu i czterocyfrowego koncentracja ofert pracy w obrębie określonych kategorii jest jeszcze silniejsza. Oferty dotyczące pierwszych trzech grup zawodowych stanowiły 36,8% wszystkich propozycji, zaś pierwszych pięciu obejmowały aż 56,9%. Natomiast oferty pracy w grupach zawodowych zamieszczonych w tabeli numer 6 stanowiły 88,6% wszystkich propozycji zatrudnienia zgłoszonych w I półroczu 2007 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej, a tym samym tabela ta w znacznym stopniu odzwierciedla strukturę propozycji pracy.

3.1. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik uzyskania oferty pracy.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy $W_{s,I}^k$ wyraża stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu, będącej w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu. W poniższych tabelach zaprezentowano klasyfikację grup zawodów, u których odnotowano największy i najmniejszy wskaźnik uzyskania oferty pracy.

Tabela 7. Grupy zawodów, których przedstawiciele mieli największą oraz najmniejszą szansę na znalezienie zatrudnienia.

Grupy zawodów o:			
Lp	Najwyższym wskaźniku uzyskania oferty pracy	Lp	Najniższym wskaźniku uzyskania oferty pracy
1	Kierownicy dużych i średnich organizacji	1	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia
2	Kierowcy i operatorzy pojazdów	2	Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni
3	Pracownicy obsługi biurowej	3	Pozostali specjaliści
4	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	4	Średni personel techniczny
5	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	5	Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

W rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej pojawiły się również kategorie zawodów, u których wskaźnik uzyskania oferty pracy wynosił zero. Bez szans na znalezienie zatrudnienia w pierwszym półroczu 2007 roku byli przedstawiciele takich grup elementarnych jak na przykład: elektrycy budowlani i pokrewni (7243), bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej (2432), nauczyciele szkół podstawowych (2331), technicy górnictwa metalurgii i pokrewni (3117), technicy farmaceutyczni (3226), kierownicy działów osobowych i pokrewnych (1232), kierownicy małych przedsiębiorstw w gastronomii, hotelarstwie i turystyce (1315), agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi gdzie indziej niesklasyfikowani (3429), inżynierowie elektrycy (2143), monterzy izolacji (7134).

3.2. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

W myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz.U. z 2004r. nr 99 poz. 1001 z późn. zm.) długotrwałe bezrobotny to osoba pozostająca w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w czasie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Długotrwałe bezrobocie jest niewątpliwie jednym z najbardziej negatywnych zjawisk związanych z nierównowagą na rynku pracy. Pod koniec I-półrocza 2007 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej figurowało 1325 osób, które pozostawały bez pracy przez okres określony w ustawie. Aż 917 z nich to kobiety (69,2% wszystkich bezrobotnych z tej kategorii). Przyjrzyjmy się jak wyglądało długotrwałe bezrobocie w odniesieniu do grup zawodowych o najwyższym i najniższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia; szczegółowe dane zamieszczone zostały w poniższej tabeli⁵.

Tabela 8. Grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa
1	9162	Zamiatacze i pokrewni
2	4131	Magazynierzy i pokrewni
3	7443	Obuwnicy
4	7324	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
5	4121	Pracownicy spraw finansowo-statystycznych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

⁵ W przedstawionych tabelach pojawiły się tylko te zawody w których w końcu I-półrocza 2007 roku było zarejestrowanych przynajmniej 6 bezrobotnych.

Tabela 9. Grupy zawodów o najniższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia.

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa
1	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani
2	5131	Opiekunki dziecięce
3	7139	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych gdzie indziej niesklasyfikowani
4	2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
5	2142	Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Analiza powyższych tabel wskazuje, że najbardziej narażeni na długotrwałe bezrobocie są przedstawiciele zawodów nie wymagających szczególnie wysokich kwalifikacji zawodowych: Zamiatacze i pokrewni – w ewidencji rudzkiego Urzędu Pracy figurowało 15 przedstawicieli tego zawodu oraz magazynierzy i pokrewni – aż 58 zarejestrowanych. Natomiast w przypadku dwóch następnych zawodów wydaje się, że powodem długotrwałego bezrobocia jest brak na regionalnym rynku wystarczającej ilości zakładów które mogły by zgłosić zapotrzebowanie na pracowników o takich kwalifikacjach. Obuwie oraz zdobiona ceramika należą bowiem do towarów, które polska gospodarka często importuje. Dane zamieszczone w tabeli numer 9 w pewnym stopniu mogą być traktowane jako odbicie aktualnych tendencji na rynku pracy. Szczególnie zwraca uwagę fakt, że wśród pięciu zawodów dwa związane są z sektorem budownictwa. Na długotrwałe bezrobocie nie są również narażeni specjaliści administracji publicznej, opiekunki dziecięce oraz inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani.

Oczywiście wykaz zawodów generujących długotrwałe bezrobocie obejmuje jedynie wycinek sytuacji na lokalnym rynku pracy, najrzetelniejszy obraz podaży i popytu na lokalnym rynku pracy daje klasyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących w Rudzie Śląskiej w I półroczu 2007 roku.

W rozdziale tym zaprezentowano klasyfikację zawodów deficytowych, nadwyżkowych oraz zawodów w równowadze, mowa będzie także o tak zwanych zawodach MAX deficytowych to znaczy takich, na które w I połowie 2007 roku było zapotrzebowanie, ale w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej nie figurowały osoby posiadające odpowiednich

kwalifikacji i wykształcenia. W ewidencji znalazły się również zawody, w których średnia miesięczna liczba ofert zgłoszonych w pierwszym półroczu 2007 roku wynosiła zero, figurowały w nich natomiast osoby o określonych kwalifikacjach.

Tabela 10. Zawody deficytowe w Rudzie Śląskiej w I-półroczu 2007 roku.

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	21,0000
2	341504	Telemarketer	21,0000
3	913302	Pracznica	21,0000
4	914103	Robotnik gospodarczy	17,4000
5	833204	Operator sprzętu do robót ziemnych	15,0000
6	421102	Kasjer bankowy	10,5000
7	725108	Monter elektronik – układy elektroniczne automatyki przemysłowej	10,0000
8	741103	Rozbieracz wykrawacz	9,5000
9	721202	Spawacz ręczny gazowy	9,2500
10	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	7,0000

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Tabela 11. Zawody nadwyżkowe w Rudzie Śląskiej w I- półroczu 2007 roku.

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	341501	Technik handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,1364
2	743304	Krawiec	0,1579
3	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,1683
4	312102	Technik informatyk	0,1707
5	722304	Tokarz	0,1905
6	722204	Ślusarz	0,2371
7	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,2821
8	724201	Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,3559
9	743604	Szwaczka	0,4595
10	512201	Kucharz	0,4681

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Do zawodów w równowadze należą: murarz (712102), malarz budowlany (714101),

Lakiernik (714201), Kierowca samochodu osobowego (832101) oraz operator suwnic (suwnicowy). W pierwszym półroczu 2007 w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej pojawiły się również zawody MAX deficytowe: tynkarz (713302), operator koparek i zwałowarek (811102), bukieciarz (522102), pilarz (742302), kierowca autobusu (832201), pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (419190), operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych (827404), asystent bankowości (414201), ankieter (414201), zbrojarz (712204), glazurnik (713201), monter sieci wodnych i kanalizacyjnych (713704). W ewidencji rudzkiego Urzędu Pracy znaleźć można było również zawody w których w I połowie 2007 roku średnia miesięczna liczba ofert pracy wynosiła zero, natomiast były zarejestrowane osoby bezrobotne gotowe do podjęcia pracy w tych zawodach.⁶ Do wspomnianych zawodów należeli: pozostali mechanicy pojazdów samochodowych (723190), kucharz małej gastronomii (512202), mechanik maszyn i urządzeń górniczych (723303), pozostali technicy technologii żywności (321390), terapeuta zajęciowy (322404), stolarz (742204), pedagog (244104), filolog – filologia polska (244303), monter maszyn i urządzeń przemysłowych (828105), pozostali elektromechanicy (724190).

W ujęciu grup dużych (kod dwucyfrowy) odnotowano pięć deficytowych kategorii zawodowych, przedstawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 12. Zawody deficytowe w ujęciu grup dużych.

Lp	Kod	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	41	Pracownicy obsługi biurowej	3,0488
2	12	Kierownicy dużych i średnich organizacji	3,0000
3	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	2,3818
4	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	1,8355
5	42	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	1,6522

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Do grup zawodowych będących w równowadze należały: kierownicy małych przedsiębiorstw (13), pracownicy usług osobistych i ochrony (51), pozostałych 20 grup należało do zawodów nadwyżkowych, zaś trzy grupy: nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (33), rolnicy (61), rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (64) okazały się deficytowe.

⁶ Wybrano tylko te zawody u których średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych była większa lub równa 1.

5. Wnioski

1. W porównaniu z I-półroczem 2006 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zmniejszyła się o 1349 osób – 22,8% , wśród kobiet o 686 – 18,9%.
2. Znaczną część wśród wszystkich bezrobotnych stanowią osoby o stosunkowo niskich kwalifikacjach – modelki, sprzedawcy i demonstratorzy, robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń oraz pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach - prawie co czwarta osoba figurująca w rejestrze nie posiadała żadnych kwalifikacji (24,6%). Niemalże dwie trzecie (64,6%) wszystkich osób znajdujących się w rejestrze rudzkiego Urzędu Pracy pod koniec pierwszej połowy 2007 roku to kobiety.
3. W I półroczu 2007 roku do rejestru rudzkiego Urzędu Pracy napłynęło 4326 osób, w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku odnotowano spadek o 13,1%.
4. Bezrobotni rejestrujący się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej cechowali się raczej niskimi kwalifikacjami zawodowymi. Zawody, w których odnotowano największe bezrobocie w dużym stopniu pokrywają się z zawodami, w których odnotowano największy napływ osób. Taka sytuacja powoduje skostnienie struktury bezrobocia w Rudzie Śląskiej.
5. W ciągu I-półrocza 2007 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej napłynęło 2084 propozycji zatrudnienia, prawie o jedną piątą (19,8%) więcej niż w tym samym czasie w roku ubiegłym. Większość propozycji pracy skoncentrowana jest wokół grup przedstawionych w tabeli 6.
6. W pierwszej połowie 2007 roku w ewidencji rudzkiego Urzędu Pracy znajdowało się 1325 długotrwale bezrobotnych. Ponad dwie trzecie z nich to kobiety. Najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia dotyczy przedstawicieli zawodów nie wymagających wysokich kwalifikacji zawodowych.
7. Wśród zawodów deficytowych dominują profesje związane z rozwijającym się rynkami obsługi klientów (przedstawiciel handlowy, telemarketer), budownictwem (operator sprzętu do robót ziemnych, rozbieracz wykrawacz), a także z nowoczesnymi technologiami (monter elektronik-układy elektroniczne automatyki przemysłowej). Zawody nadwyżkowe zaś obejmowały, cechujący się dużą fluktuacją, sektor handlowy (technik handlowiec), usługi bezpośrednie (krawiec, mechanik samochodów osobowych) oraz profesje związane z przemysłem tradycyjnym (tokarz, ślusarz).